

VĚTRNÍK

Vydává MěstNV ve Vysokém n. Jizerou s aktivem kulturních pracovníků

Větrník - roč.V.-č.6.

Vysoké n. Jiz. 25.května 1972.

Bylo to v měsíci máji.

Přišli včas jak legendární vojska z dávných kronik.
Zvítězili! Nyní sedí v hloučcích u harmonik.
Mají kouzlo ruských písní, jejich zvláštních tonik.

Přišli včas, pro náš národ ve chvílích nejtěžších, neboť právě v posledních dnech druhé světové války vyvrcholila nacistická krutost a zvrhlost. Vítězství, kterého nacisté nedosáhli během šestiletého běsnění na všech evropských frontách, jakoby je chtěli získat v době, kdy již dávno byli odsouzeni k porážce. Ještě v měsíci květnu 1945, kdy byla nad Reichstagem vztyčena vlajka vítězství a kdy mírumilovní lidé každým dnem a každou hodinou čekali až uslyší slůvko "mír", "svoboda", neutichaly boje. Nacisté při ústupu před Rudou armádou zapalovali domy, vraždili bezbranné ženy a děti.

Útrapy posledních dnů války zastihly i naše horské městečko Vysoké n. Jizerou. 3.května přijelo na náměstí auto, ozdobené československými vlajkami a poručík Kocourek s Vašákem a Musilem hlásili, že jsme svobodni. Na domech zavlály prapory, lidé se radostí objímali a strhávali německé nápisy. Německé ženy a děti se stěhovaly do nejbližší německé obce Rokytnice n. Jiz. Nacisté hned vyzbrojili "Hitlerjugend" revolvéry, dýkami, pancéřovými pěstmi a kulomety a poslali je obsadit vzpurné město. Druhého dne byli spící občané probuzeni střelbou. Němečtí vojáci s napřaženými puškami si vynutili otevření domů, hledali zbraně a ozbrojené muže. Když nic nenašli, hnali muže od 15 do 45 let s rukama nad hlavou a pak na odstranování barikád kolem města.

Ve městě se skrývali dva Arméni. Při útěku z města byl Dr. Chačaturjan zastřelen. Téhož dne byl zastřelen vysocký Josef Hásek, A. Patočka, J. Knížek, tovární mistr J. Ducháček, J. Řehák, Š. Votoček, tkadlec J. Pekař a paní "d. Nesvadbová. O den dříve J. Kopal ze Stanového.

5.května volala Praha o pomoc. Němci čekali nápor partyánů ze Semil a proto na Kozině obsadili protitankový příkop. Tam také byla poslední nevinně prolitá krev dvanáctiletého chlapce z Roprachtic. Školák J. Nesvadba se již nedožil skutečné svobody, která přišla o několik dní později. Na místě zastřelení byl každému občanu postaven březový kříž. Později Svaz protifašistických bojovníků vyměnil kříže za kamenné pomníčky. Každým rokem k nim pionýři ZDŠ pokládají květiny, aby uctili jejich památku.

Vysocko přineslo za druhé světové války veliké oběti v boji proti fašistickým utlačovatelům. 180 občanů bylo vězněno v koncentračních táborech, z nichž 30 bylo popraveno a 29 zahynulo buď při výslechu nebo utrapiami v koncentračních táborech.

Dne 15. června 1944 byl zvláštním soudem ve vysocké sokolovně vynesena rozsudek smrti nad 10 občany pro výstrahu celému okolí, aby fašisté dokázali, že jsou neomezenými pány nad životy našich občanů.

Ortel smrti byl vykonán na Pankráci popravčí sekerou 24. června 1944 nad Marií Hladíkovou, její dcerou Marií a synem Josefem, Rudolfem Kodejšem, Karlem "ařatkou", Otakarem Novákem, Josefem a Annou Pitínovými, Jindřichem Šikolou a Marií "emanovou". Položili své životy za vlast, za lepší zítřek nás všech, za štěstí budoucí generace.

Posledními výstřely před 27 lety v Praze ukončila Rudá armáda válečné hoře a útrapy všemu lidu. Zapsala se do dějin jako osvoboditelka všech evropských národů upějících pod járem německého fašismu. Od roku 1945 si každoročně 9.května připomínáme ten šťastný okamžik, kdy Rudá armáda přijela do naší země na tancích, na nákladních autech, na lafetách a přivezla nám svobodu. Současné vzpomínáme na miliony rudo -

armejců, kteří osvobození evropských národů od fašismu zaplatili životem.

V Československu na věky zůstalo 140 tisíc sovětských lidí, kteří dali život pro naši svobodu, dál ho pro nás, abychom my mohli šťastně žít. Nezapomeneme nikdy na jejich velikou obět

Říši včas, jak legendární vojska z dávných kronik.

Zvítězili !

Marie Ďoubalíková.

Slavné májové dny ve Vysokém n. Jiz.

Přípravy májových oslav byly ve Vysokém zahájeny již v měsíci březnu, protože NF chtěla uspořádat po několikaleté přestávce opět prvomájový průvod. Občané se připravili na slavnostní májové dny s plnou odpovědností. Upravili veřejná prostranství, ulice, park a v posledních dnech před 1. májem provedli výzdobu oken a na domech zavěšly prapory. Pionýři a žáci ZDS si do průvodu zhotovili mávátka a mládež z ZOU vyjela do průvodu se slavnostně vyzdobenými alegorickými vozy.

V předvečer proletářského svátku, svátku práce a míru, který patří již od svého začátku mezi akce, při kterých si pracující uvědomují, mohutnou sílu lidu, byl pořádán lampionový průvod městem. Za doprovodu hudby prošel od vodárny na fotbalové hřiště, kde byla zapálena vatra a vypuštěny ohňostroje. Proslov s. St. Haase vyslechl na 300 osob.

1. května oslavy vyvrcholily. V 6 hod. "budiček", od 8 do 9 hod. hudba místním rozhlasem, v 9 hod. řazení průvodu před nemocnicí a pak průvod městem, kterého se zúčastnilo 795 osob. Počítáme-li kolem stojící obyvatelstvo, především v prostranství náměstí, můžeme klidně říci, že prvomájový projev, který pronesl s. Ing. Karel Šerábek, člen předsednictva OV KSČ v Semilech, vyslechl na 1.000 obyvatel. Poněvadž Svátek práce je zároveň příležitostí k bilanci a přehlídkou budovatelských úspěchů, byl na toto téma zaměřen i slavnostní proslov.

Již po dvaosmdesáté vyšli pracující do slavnostně vyzdobených ulic, aby manifestací účastí na oslavách 1. máje dali najevo svůj souhlas s politikou míru na celém světě, aby společně oslavili Svátek práce v boji proti imperialismu, v boji za šťastnou budoucnost nás všech.

Tak jako tomu bylo letos ve Vysokém, byl 1. máj slaven na mnoha místech republiky.

A nyní několik slov o vzniku 1. máje. Byl ustaven na pařížském sjezdu dělnických stran r. 1889 na paměť krvavě potlačené stávký chicagských dělníků. Rozhodnutí pařížského sjezdu mělo světový a historický význam. 1. květen se stal od r. 1890 tradičním bojovým svátkem revolučního proletariátu.

Dělníci v našich zemích brzy pochopili význam demonstrace proletářského internacionalismu. Na vzdor buržoazii a úřadům uspořádali velkou manifestaci za své požadavky téměř ve všech průmyslových městech a místech 1. května 1890 a od té doby pracující slaví 1. máj jako mohutný výraz proletářského internacionalismu.

Významné svědectví o 1. máji 1890 nám zanechal i velký český básník Jan Neruda, který jako jeden z prvních pochopil historický význam prvomájového vystoupení pracujících. Napsal o něm: "Věru, kdož jsme se ho dočkali, že jsme se dočkali nej památnějšího května lidských dějin. Ba snad nej památnějšího dne těch lidských dějin vůbec!"

Marie Ďoubalíková.

9. květen. Výročí osvobození naší vlasti Sovětskou armádou.

V ten den byl uspořádán slavnostní průvod k pomníkům padlých za I. a II. svět. války a na hřbitov za přítomnosti tří členů Sovětské armády z Turnova, kteří s námi uctili památku rudoarmejce, zastřeleného na prahu vítězství nad fašismem.

Proslov předsedy MO protifašistických bojovníků s. Stanislava Haase u hrobů zastřelených v r. 1945:

Po celé naší vlasti probíhají mírové manifestace. Oslavujeme 27. výročí osvobození naší vlasti slavnou sovětskou armádou. Společně s námi celý svět oslavuje ukon-

čení druhé světové války, porážku fašistických armád a nastolení tolik toužebně očekávaného míru. Při této příležitosti si musíme připomenout, jak byla strašná ve svých důsledcích druhá světová válka. Kam vkročila fašistická armáda vraždila ve své zrůdnosti i bezbranné děti, ženy, starce a srovnávala celé obce se zemí. Vždyť jenom u nás z Vysokého a z okolních obcí bylo 186 občanů v koncentračních táborech a káznicích, z toho bylo 30 občanů popraveno, 29 občanů zahynulo buď při výslechu nebo utrapami v koncentračních táborech a ještě při povstání, které začalo ve Vysokém 3. května, při útoku fašistů bylo 4. května 13 našich občanů zastřeleno. Terezínskou branou prošlo 1.500 dětí a pouze 80 přežilo utrapy, které jim fašisté připravili. V roce 1939 zavřeli naše vysoké školy, 9 studentů popravili a 1.200 studentů odvezli transportem do koncentračních táborů. Vyhladili Lidice a další obce.

Největší tíhu druhé světové války nesl Sovětský svaz. To jasně dokazuje, že Rudá armáda vyřadila a zničila 607 divisií a západní angloameričtí spojenci 176 divisií fašistických armád. Podle toho bylo i utrpení lidu. 20 milionů sovětských občanů položilo své životy v boji proti fašistickým armádám za osvobození své vlasti i všech okupovaných zemí.

Všechny tyto oběti nás zavazují k boji za mír. Naše generace odpovídá za to, aby naše děti, naše mladá generace nepoznala utrpení, kterými jsme museli projít my. Když se bojovalo ve Španělsku a říkalo se, že se u Madridu bojuje za Prahu, mnozí lidé říkali: Vždyť je to daleko, to se nás netýká a přesto se tam formovaly fašistické armády a již se formovala fašistická osa Berlín-Tokio-Rím a došlo i na Československo a rozpoutala se druhá světová válka. Dnes se ve Vietnamu bojuje o světový mír. Nemáme nic proti americkému lidu, ale klademe si otázku, jaký je rozdíl mezi fašismem a mezi imperialisty Pentagonu, kteří páchají stejná zvěrstva ve Vietnamu jako fašisté za druhé světové války a protestujeme.

Fašistické armády byly poraženy, ale v západním Německu, v Itálii a západních státech se formují neofašistické organizace pod záštitou vlády Willi Branta, ač není stoupencem socialismu, ale kapitalismu, usiloval se svojí vládou o normalizaci vztahů se socialistickými státy a chtěl prosadit ratifikaci smluv se Sovětským svazem a Polskem na jedné straně a Německé spolkové republiky na straně druhé. Opozice, která sdružuje neofašisty a revanšisty, si dělá územní nárok i na naše sudetské území. Rozpoutali proti němu kampaň a žádali jeho odstoupení, aby ratifikaci smluv znemožnili. Prozatím jim tento plán nevyšel. Druhá světová válka byla krutá, strašná, ale kdyby mělo dojít ke třetí světové válce, byla by nepředstavitelná.

Proto je naší povinností společně s táborem míru, v čele se Sovětským svazem a celým pokrokovým hnutím na celém světě bojovat za udržení míru.

At žije mír, fašismus neprojde !

Májové vzpomínání.

V tomto krásném měsíci máji letos již po 27. jsme vzpomínali historických květnových dnů národního povstání a osvobození naší vlasti slavnou Rudou armádou z otroctví německého fašismu. Tu přirozeně víc než kdy jindy ožívali a ožívají v našich myslích i ti, kteří přinesli velké oběti nejvyšší a byli nám osobně známí a blízcí. Bylo mnoho těch hrdinných mužů a žen z Vysokého a okolí, ale není účelem těchto řádků vzpomínati jich jmény. Celá léta však hledám na stránkách Větrníku v různých vzpomínkách na význačné osobnosti a přátele vysocka, umělce, spisovatele a básníky, rodáky, sportovce, jubilanty, též jméno jednoho ze skutečných hrdinů naší generace s vděčností a láskou vzpomínám učitele Josefa Ďoubalíka.

Začal nás učit asi v r. 1902 ve druhé třídě obecné školy a byl podle výroku naší spolužačky Boženy Nedomlelové, na niž to její tatínek v hostinci u Lanterů prozradil, "spanilý mládeneček". Uměl to s námi po přísném a snad nemocném panu učiteli z předchozí naší první třídy tak, že kluci i holky se do školy těšili. Dovedl nás až do měšťanky, ale ani po vyjití školy neztratil o své někdejší žáky zájem a stále sledoval naše osudy. Byl jistě dobrým pedagogem, protože v pozdějších letech vždy učival a byl vybírán pro prvňáčky, což předpokládá a vyžaduje zvláštní kvalifikaci a nadání pro pochopení dětských dušiček.

Pan učitel Ďoubalík nám dovedl i obyčejné, všední dny ve škole z příjemnit laskavým slovem, usměvem, vtipným pokáráním, ba ani to stání na hanbě u stupínku, nebo společné poškoláctví nezanechalo u provinilců pocit krivdy.

Překvapením pro všechny byl náš první školní výlet, vycházka v době vyučování na Nistějku a pak odpočinek venku na lavicích Vojákova mlýna. Koupil nám tam za vlastní peníze velký bochník chleba, sám rozkrájel a každého podělil krajícem. Trochu jsem se styděla přijmout, vždyť jsem byla pekařova a doma byla chleba plná komora, jak se tenkrát říkalo pekařské prodejně. Ale chléb byl tak vonavý a měkký a náš pan učitel se jen usmíval, jak všem po té procházce chutná.

Později s námi chodíval - a to už za společného vedení s učitelem Jodasem, který nás vyučoval němčině - i na delší výlety, na Štěpánku, do Navarova, na Žalý, na Černou studnici, na hora k pramenům Labe a jinam. Oba učitelé totiž byli průkopníky pěší turistiky, spolu se staršími žáky značkovali cesty do blízkého i vzdálenějšího okolí. Oba byli mezi prvními lyžaři a organizátory závodů na vysoce. Starali se též o dorost, jednomu našemu spolužáku, který osiřel a byl na vychování v cizí rodině, opatřili z vlastních prostředků i lyže, což bylo v tehdejší době pro chudého chlapce jinak nedostupné. Organisovali společně první žákovské veřejné vystoupení na prostranství v parku a dodnes mi utkvěla ještě v paměti melodie jednoduché pohybové hry "Dřímaly na stráni květinky, kryly je sněhové peřinky", kterou až do smrti si celou pamatovala a uměla zazpívat před časem tak neočekávaně zesnulá naše vrstevnice Fanča Nosálová - Hejralová, zasloužilá a obětavá pracovnice vysokého ochotnického divadla.

Těch písniček, co jsme se u našeho pana učitele Ďoubalíka naučili znát a zpívat. Však jsme je také my dívky často za letních podvečerů u nás za domem na kládách zpívaly a blažilo nás, když náš sborový zpěv někdo kolemjdoucí pochválil.

Pan učitel Josef Ďoubalík, jako jeho bratr Oldřich, chvalně známý kapelník vysockých hudebníků a dirigent zpěváckých spolků, byl rovněž dobrým muzikantem. Byl varhaníkem a regenschorim v kostele, trpělivým učitelem hry na klavír pro nás začátečníky a činitelem snad všech kulturně vzdělávacích spolků. Byl Sokolem tělem, duší a rusofilem i v první světové válce. Učil své žáky vlastním příkladem lásce k lidem a vlasti.

Jak smutno nám bylo, když za protektorátu jsme se doslechli o jeho zatčení a utrpení ve fašistickém vězení, kde mu i brýle rozbili a on jen tápal poslepu.

Žertil svůj život, ale my žijeme a s uctou a dojetím vzpomínáme na dobrého a krásného toho člověka. Vděčná mu paměť!

Marie Markvartová
rozená Hnyková
Praha.

Ze života ZDŠ ve Vysokém n. Jiz.

24. duben 1972 se stal významným dnem pro ZDŠ ve Vysokém n. Jiz. Na krajské konferenci odborového svazu zaměstnanců školství a vědy v Hradci Králové převzali zástupci ZDŠ vysoké vyznamenání.

Ústřední výbor KSČ, vláda ČSSR a rada čs. odborového hnutí udělily k 50. vzniku KSČ naší škole za pracovní iniciativu a dosažené výsledky titul "Kolektiv 50. výročí vzniku KSČ".

Toto vysoké ocenění práce učitelů, žáků i ostatních zaměstnanců školy je odměnou za stovky hodin, které byly odpracovány při přestavbě školy v roce 1969 - 1971. Byly to roky nesmírně náročné. Učitelé vyučovali na sedmi místech, ve Vysokém nad Jizerou i mimo. Bylo nutno celou školu vystěhovat a zase nastěhovat po skončení prací všechno zpět, včetně 6.000 knih tehdejší vzorné lidové knihovny.

Při uklidu školy odpracovali učitelé a zaměstnanci na 750 hodin, při národní směně, kterou věnovali dalšímu zlepšení školy, 240 hodin. Přes veškeré potíže s vyučováním splnili žáci ještě sběr brambor na 160 %. Za zvláštní odměnu, kterou tím škola získala, byl zakoupen Diaflex, který slouží jako výborná pomůcka všem dětem. Vedle prací přímo pro školu odpracovali ještě tři členové kolektivu 564 hodin na akci Z / stavba sokolovny /.

V roce 50. výročí KSČ byla 25. února otevřena nová moderní středisková knihovna. Protože je přímo v budově školy, souviselo mnoho prací při upravě školy s pracemi

na úpravě knihovny. Žakovský kolektiv loňské IX. třídy odpracoval na přebudování knihovny 450 hodin.

Vedle těchto několika stovek hodin, vynaložených při fyzické práci, nezapomněla škola ani na své ideové a výchovné poslání. V roce 1970 byla založena pionýrská organizace a dnes je již na 50 % dětí organizováno v PO. Všechna významná výročí a památné události přiblížili členové recitačně-dramatického a pěveckého kroužku široké veřejnosti na devíti úspěšných černých hodinkách a kulturními vložkami při slavnostních zasedáních a schůzích. Předvolební agitkou " Mateřštinou dělníků je práce " se soubor úspěšně zúčastnil okresního kola STM. Velkého uznání se dostalo škole tím, že členové čtenářského kroužku třikrát vystoupili s vlastním programem na sjezdech klubů mladých čtenářů v Praze v Památníku národního písemnictví. Svým vystoupením rovněž několikrát potěšili dědečky a babičky v Domově důchodců v Rokytnici nad Jizerou. Třetí rok již vydává naše škola i svůj školní časopis Větrníček, který se těší velkému zájmu nejen mezi dětmi a dospělými ve Vysokém nad Jizerou, ale dostává se i do mnoha dalších škol a do rukou celé řady kulturních pracovníků i mimo náš kraj.

Všechna vykonaná práce na naší devítiletce dokazuje, že dobře vedený a angažovaný kolektiv, který má vztah ke škole a k dětem, který má dost obětavých a nadšených pracovníků, dovede udělat kus dobré, poctivé a trvalé práce pro společnost.

Díky a blahopřání těm, kterým plně náleží.

Za ZV ROH při ZDŠ ve Vysokém nad Jiz.:
L. Hnyková

Za ZDŠ ve Vysokém n. Jiz.:
Tetauer

Činnost PO při ZDŠ.

Přesto, že je práce Pionýrské skupiny Větrov ještě poznamenána určitými nedostatky vzhledem k jejím začátkům a problémům / malá zkušenost oddílů, vedoucích /, může se pochlubit pěknými akcemi, které sama pořádala nebo kterých se aktivně zúčastnila.

Dne 21.4.1972 se členové PS zúčastnili národní směny, ve které pomáhali s úklidem prostorů školy. V rámci oslav 50. výr. založení PO V.I. Lenina uspořádala PS Větrov 27.4.1972 slavnostní shromáždění, při kterém noví pionýři a "iskry složili slavnostní slib. Na závěr shromáždění předvedli členové skupiny kulturní program, který sami nacvičili.

Dne 29.4.1972 se zúčastnil oddíl Medvídata okresního přeboru v závodech branné zdatnosti v Přeperech u Turnova. Vzhledem k malé připravenosti oddílu dosáhly hlídky jen průměrných výsledků. Věřím, že v příštím ročníku přeborů zasáhnou oddíly do pořadí na čelných místech. Škoda, že se tohoto přeboru nezučastnily i další oddíly / Vlci, Hořec /. V rámci oslav slavných májových dnů se PS Větrov zúčastnila prvomájového průvodu i průvodu s položením věnců k památníku a hrobům padlých v bojích za osvobození naší republiky z nadvlády fašistických tyranů. Mimo to se pionýři zúčastnili závodů v cyklistice a na koloběžkách, které pro ně uspořádal místní Socialistický svaz mládeže. Nyní se PS Větrov připravuje k plnění úkolů III. směru expedice za prvními pionýry.

Vedoucí PS Pavel Jandourek.

Pražské jubileum a bývalá " pumpička " na vysokém náměstí.

Před 180 léty narodil se vynikající český vynálezce Josef Božek, mechanik pražské polytechniky. Jako první na evropském kontinentě zkonstruoval v r. 1815 parní vůz, který předvedl ušaslým Pražanům dne 17. září 1815 v pražské Stromovce, a o dva roky později tamže první vltavskou parolod. Pro knížete Ypsilantiho raněného u Chlumu zhotovil umělou ruku, a ruskému důstojníku Danielovskimu, raněnému v bitvě u Dražďan obě umělé nohy. Josef Božek zemřel v r. 1835 a zanechal po sobě pokračovatele ve svých synech Františkovi a Romualdovi, z nichž zvlášť poslední byl vynikajícím vodárenským inženýrem a zasloužil se kromě jiného i o zdokonalení jevištního strojního

zařízení včetně železné opony.

A jak se tento slavný jubilant dostává do souvislosti uvedené v nadpisu těchto řádků ?

Populární vysocký purkmistr lékárník Josef Kramář píše ve svých pamětech :
" Na náměstí stály dvě studně, jedna neupotřebená, poněvadž do ní skočila před časy pomatená osoba a v níse utopila, druhá 11 sáhů hluboká, opatřená dvěma okovy, nimiž pomocí rumpálu pracně vážila se voda. Ta studna byla jediným zdrojem vody pro celé náměstí a nejbližší ulice, byla také téměř nevyvážitelná majíc pramen velmi vydatný. Neustále vážilo se z ní.

Uminil jsem si tedy, s dorozuměním výboru, proměnit ji v čerpadlo, poněvadž obtížné a v zimě nebezpečné bylo vážení vody okovem pro náledí. J. Božek, strojník z Prahy nám je postavil.

Aby chráněné bylo před deštěm a sněhem, dal jsem postavit kolem čerpadla kiosk na šesti kamenných sloupech spočívající, jenž zároveň okrasou náměstí býti měl. Šestihodinná plechová střecha končila v tyč s křížem čtvero končin světa značícím, kolem něhož se točil šíp, jehož péra představovala znak města, co značitel větru."

Lékařník Kramář purkmistroval v létech 1850 - 1856, takže autorství vysocké " pumpičky " připisované J. Božkovi, kteřý zemřel již v r. 1835 jest mylné. Týká se patrně jeho syna Romualda Božka, jednak proto, že týž byl vodárenským odborníkem a pak i věkově odpovídá té době. / narodil se jako Kramář v r. 1814 / . Omyl vznikl tím, že Božkové vedli strojírenský podnik založený jejich otcem Josefem Božkem nadále pod jeho jménem.

Představíme-li si Vysoké tak před stodvaceti léty, kdy bylo komunikačně zcela odříznuto od světa, svědčí to jednak o věhlasu vynálezce J. Božka, ale i o informovanosti a rozhledu purkmistra Kramáře, že k takovému podniku v té době u nás vůbec došlo.

Josef Božek odpočívá na pražských Olšanech na II. hřbitově 9. oddělení v hrobě č. 27 v blízkosti vchodu do hřbitova u kaple sv. Rocha. Na jeho pomníku s německým nápisem, jak v těch dobách bylo zvykem, nachází se nová pamětní deska z r. 1957, věnovaná " průkopníku parní dopravy v Evropě - Průmyslovou školou strojnickou v Praze. "

Ale v den jeho stoosmdesátých narozenin nebyla na jeho hrobě ani ta sebménší, sebeskromnější kytička.

Jen malé světélko, které jsem tam zažehl.

Prokop Hásek.

Sternádek hraje Sázkou.

Pošmourné počasí, občasné aprílové spršky opakující se několikrát denně, takové smutné jarní počasí spojené ještě s pokročilým reumatismem, přivedlo souseda Sternádku do velmi špatné nálady, kterou dovršila Sázkou, nebo-li podnik pro organizování sportovních sázek v Praze. V takové prabídné náladě zastihl našeho Sternádku soused Kučera, kterému již čtrnáct dnů vrtalo v hlavě, zda snad Sternádek neumírá, že vůbec nevyjde ani před dům, zatím, co Sternádkovi chodí po špičkách a zvědavým sousedům odpočívá velmi vyhybavě a neurčitě a posmrkává při tom do modré zástěry. A proto se Kučera odvážil celou věc důkladně vyšetřit, aby mohl informovat sousedy. Opatrně vstoupil do zakouřené světnice, kde Sternádku v kouri nebylo skoro ani vidět, když Kučera pronesl: " Dobrýto sousede, vidat Tě není, tak du merknout, jesli zase neklempíruješ s těma regama ? "

Nakaboněný Sternádek ani Kučeru nepozdravil, jen zahučel: " Tak si u nás posedni, abys spaní nevodnes, ale to Ti poudám, žes mne trefil v pramizerný náladě. Já nemám hochu na tom světě nic kalýho k pohledání. Tuhle je potřeba koupitnový došky na střechu, korun mám málo, tak sem si řek, že fsadím tuhleto Sázkou. Vrazil sem do toho čtrnáct korun na dva tikety a jeden sem napsal na kopanou a jeden na hokej. Já sem byl přesvědčeněj, že to naši v tom mistrovství světa všecko proverznou, jako ti bijátloni v Saporu a tak sem sázel hlauně na švédáky a na tý suomi. Na kopanou sem to taky krabude dobrejch pár stovek. A tu máš čerte kropáč, vono to mercha vyšlo všecko vobráceně. A tejdě se nemůžu dopočítat, ale vím, že sázení mne stálo patnáct korun, protože sem asi pět tiketů zkazil, že třetí cena byla pětikoruna, k tomu dvakrát autobusem do města po dvou korunách a u Herdejch čtyry pelzně, takže vono mně to sázení stálo asi štvrt

stouky a vejhra byla koruna. A to sem si eště vtevřel hubu na poštmistra, že sou zloději, lumpové a podvodníci, kopáči, že můžou kopat jediné bandory a né do toho kula-
týho klubka a když sem čet, jak to tí bijatloni promerskli v Japonsku, tak sem ani ne-
věřil našim přezlatejm hochum a k tomu tý regma a eště mizerný počasí, vono se nechce
bejt jednomu ani na světě. Von to je prasecsakramenckej život a tak se nediu agasade,
že sem tak merzutej. Ale vona to vodnesla i máma a prej, proč sázím, že prej se štěstí
usměje někdy i na vola a co prej chce, když sem vyhrál třetí cenu. Todle mě tedy dora-
zilo a už nihdá neusadím, protože to je podvod, voni se musej jistě před zápasem do-
hodnout a chudej čloujek na to pak doplácí".

Sternádek skončil svoje hráčské výklady a soused Kučera odcházal jako zařezá-
ný, protože sázení vůbec nerozumí a bylo mu jen strašně divné, že tak mazaný Sternádek
prohrál, když loňského roku skoro před smrtí stará tarská, která nikdy kopanou nevidě-
la, vyhrála osm tisíc a ze samé radosti z toho zemřela. A říkal si jen tak pro sebe
"Von je ten Sternádek takovej přemoudřelej a vono mu to nevyšlo když podcenoval
naše hokejisty. Ale stejně bych jen rád vědal, co to sou tí suoni".

Jos. Ďoubalík.

Za Český svaz žen.

Milí čtenáři,

jako v mnohých jiných městech a obcích, také ve Vysokém n. Jiz.
je Český svaz žen. Je to dobrovolná organizace a o její práci bych Vás chtěla jen ve
stručnosti informovat.

V prvé řadě pamatuje na významné dny našich občanů. Ať už se jedná o zlaté
svatby - letos v březnu oslavili toto významné výročí manželé Mandlovi a 14. května
byly členky s malou pozorností popřát pí. Bohumile Škrabákové k jejím 91. narozeni-
nám.

K MDŽ navštívily členky přestárlé ženy / přes 80 let / a jistě je potěšily
jak práním tak i malým dárkem. Podílely se rovněž přípravu oslavy MDŽ v Krakonoši
spolu se ZDŠ a LŠU. Loňského roku pomohly všestranně s uspořádáním tanečního kursu
pro zdejší mládež a také tuto akci podpořily finančně.

Zdejší Svaz žen přispěl částkou 200.- Kčs na výsadbu růží v Lidicích a tím
i město Vysoké n. Jiz. vzdalo čest a uctu nevinným zavražděným občanům této obce.

Členky se zúčastnily Národní směny 22. dubna 1972.

V těchto dnech se členky Svazu žen, spolu se členy ČsČK zúčastnily zdravot-
nické akce.

Nakonec bych se chtěla skromně zmínit o akci, která přispěla pro pobavení
nejen dospělých, ale i té naší drobotiny. Bylo to koncem února, kdy náš Svaz žen uspo-
řádal maškarní ples v místním Krakonoši. Dle spokojenosti návštěvníků a jejich ho-
ného počtu jak odpoledne, tak i večer lze soudit, že ples byl pečlivě připraven. A tak
závěrem bych se chtěla jen zmínit o tom, že Svaz žen se podílí nejen prací svých
obětavých členek ve veřejném životě, ale přispívá a podporuje i finančně tam, kde je
toho třeba.

Eva Hronešová.

Snad Vás bude zajímat.....

že informace o odjezdu a příjezdu autobusů ČSAD jsou v současné době absolut-
ně nevyhovující - vlastně žádné - a linka Jilemnice - Liberec - Špindlerův Mlýn neby-
la zde vůbec vedena, což nemůže posloužit turistům a návštěvníkům Vysokého.

že pohyblivé - po vysocku "chodící" - betlémy v menších i větších rozměrech
zhotovované za dlouhých zimních večerů dokazují lidovou uměleckou tvořivost našich
předků. Jedním z nejkrásnějších se stovky pohyblivých figurek všeho druhu se mohl
pochlubit předčasně zesnulý František Vodseďálek všestranně činný v kulturním ži-
votě vysocka, dobrý ochotník a hudebník. Jiný z chodících Betlémů byl prodán do libe-
reckého muzea a o koupi dalšího jedná pražské národní muzeum. Ceny těchto Betlémů
přesahují i více jak deset tisíc Kčs a několik jich, napořádání funguje ve vysto-

kém muzeu po celý rok,

že stavba nové tělocvičny s ubytovnou spěje pomalu, ale jistě ke svému dokončení, i když v poslední době se objevují celkem snadno překonatelné, ale zatím nepřekonané překážky a potíže v dokončovacích pracech,

že v roce 1975 "prý" znovu ožijí vysocké lyžařské "šachty", kde má být postaven moderní můstek. Věřme, že tradice "šachet" bude tím obnovena,

že bývalá vysocká "Stará pošta" tvořící roh náměstí, stejně jako jediný dům s podloubím nejsou okrasou jinak opravených domů,

že prastaré kašany kolem vysockého kostela, umírající na sešlost věkem čeká neodolatelný konec, neboť jejich další záchrana je už nemožná,

že vysocké městské sady - chlouba města - mají nyní celou řadu nových neplánovaných pěšinek, kterými si někteří spěchající občané zkracují cesty na hřbitov a tím park ničí. Více lásky k sadům by slušelo nejen mladým, ale bohužel i starším a starým ničitelům trávníků a zkracovatelům v jejich cestování.

Josef Doubalík.

Uznání, které těší i zavazuje.

"Český lid", národopisný časopis založený v r. 1891, který vydává Ústav pro etnografii a folkloristiku Československé akademie věd, přináší ve svém 2. čísle z r. 1971 tuto zprávu z pera PhDr. Klímové:

"Větrník, roč. III č. 3, 4, 5; vydává MNV ve Vysokém nad Jizerou s aktivem kulturních pracovníků.

Sympatický měsíčník, na němž se aktivně podílejí mimo jiné i pracovníci Vlastivědného muzea ve Vysokém n. Jiz., přináší řadu zpráv z místního života v přítomnosti i v minulosti, které zajímají národopisce. V shora uvedených letošních číslech vyšel na pokračování článek Prokopa Hásky "Byla to doba her a malin nezralých", kde autor popisuje velmi zdařile a systematicky dětské hry, jak je pamatuje ze svého mládí. Podrobně popisuje / i s místní terminologií / chlapecké hry s kuličkami. Hrály se jen pokud neslezl s náměstí poslední sníh. Hráli hry "sudá lichá", "Věneček" nebo "víněk" a na "tlučku". Autor se zmiňuje, co je to "čigr" / velká kulička k vytloukání / nebo "udělat vítr" / hodit kuličky do sněhové břečky, aby si je prohrávající sesbírali. Děvčata hrála jedinou hru s kuličkami, na "šupku".

V dalším pokračování popisuje autor vzhled a způsob hry s "káčou" a s "obroučkou". V závěrečné části - již povrchněji, protože hry znal jen z pozorování - popisuje autor divčí hry míčové, hru "na paní z Rýdlandu" / s uvedením popěvku / a zmiňuje se o hře na "nebe".

Větrník uveřejňuje i zajímavé zprávy z dávnějších i nedávných dějin obce, jejichž prostřednictvím máme život tohoto půvabného a idylického města živě před očima. Přejeme Větrníku, aby úspěšně pokračoval vytčeným směrem dále".

Otiskujeme tuto zprávu, aby se i naši milí čtenáři a příznivci mohli s námi podílet na tomto uznání z míst nejpopovanějších.

Jubilant.

Dne 5. května t.r. dožil se, jak říká vtipná definice padesátníka, "v poměrném mládí poměrně vysokého stáří" padesátiletý PhDr. Zdeněk Fiala DrSc., univ. profesor a vedoucí katedry pomocných věd historických a archivního studia v Praze.

Vysočák po matce, která byla dcerou rantiška Ladislava Petráka, ředitele býv. Občanské záložny ve Vysokém n. Jiz., zůstává Vysokému věren již od studentských let. Z jeho historických prací jmenujme alespoň poslední jeho význačná díla: "Přemyslovské Čechy" vydané v r. 1965 a obsahující historii Českého státu v období let 995 - 1310, a "Předhusitské Čechy" vydané v r. 1968 a zahrnující období od r. 1310 do r. 1419.

Můžeme být hrdi, že část těchto prací byla pokřtěna čilým vysockým povětrím, v němž ani v době zaslouženého oddechu nedopřává si jubilant odpočinku ve vědecké práci. Do dalších let přejeme r. Fialovi mnoho zdraví a zdaru v další práci.

P.H.

Mě NV a Národní fronta ve Vysokém nad Jizerou pořádají v pondělí dne 5.června 1972 v 19,30 hod. v divadelní budově Krakonoš. Veřejnou schůzi. Na programu je plnění volebního programu NF a stanovení ukolů pro orgány národního výboru i jednotlivé organizace NF pro zabezpečení případně i překročení cílů, vytyčených pro rok 1972. Na tuto veřejnou schůzi všechny občany srdečně zveme.

NF.

Drobné zprávy.

Národní směny 22.dubna t.r. se zúčastnilo 238 občanů, z toho 51 žáků ZDŠ a odpracovali celkem 1.142 hodiny. Někteří občané pracovali v neděli 23. a v pondělí 24. dubna. Všechny dané ukoly včetně upravy a výzdoby hrobů obětem druhé světové války byly splněny.

Při národní směně bylo sebráno 45,4 q starého železa.

3.května uspořádala ZDŠ se žáky běh k pomníčkům padlých v revolučních dnech, kde položili květy. Této akce se zúčastnilo 250 žáků s učiteli.

6., 7., 14., 21. května sehráli naši ochotníci reprízy Valdaufovy operety "Nejlíp je u nás". 26. a 27. zajiždějí do Jablonce n. Jiz. a 28.května zahrají opět ve Vysokém. Zájem o hru je veliký a už bylo uskutečněno několik hromadných zájezdů do Vysokého. Naši milí herci i muzikanti mohou být právem spokojeni, protože se obecnstvu líbí a o potlesk při otevření scéně není nouze. I opakovat a přidávat se musí.

Pro zajímavost : 30.dubna v době, kdy byla zapálena slavnostní vatra ve Vysokém, napočítali naši občané v okolí 20 ohnů a při velice jasné viditelnosti byl vidět i ohnostroj ze Žel. Produ.

Sport. 17.května uspořádal Svazarm Semily v Turnově závod o putovní pohár kapitána Jaroše. Tohoto branného závodu se zúčastnilo přes 200 závodníků. Mezi nimi i 8 žáků vysoké ZDŠ.

Počasí.

Vod polou dubna bylo skoro pořád chladno a poperchávalo. Zdálo se, že nalitý pupence se ani kale nerozvíjejí. Ten tejdén před perním májem hrajkal, byl víter a zima. Žencký verzaly, že bude na slaunost vošklivo a nebudou si moc vzít na sebe hodbožový šaty nebo kabatištata, ušechnu tu parádu co maj novou na jaro. Někerý štofy dyž zmoknou a má se v tom pak sednout, taksou moc pomatený. V průvodu vo perním máji bejvá taková " modes - robes " přehlídka nebo jak tomu tejdě nadávaj. Proto byly žencký mermzutý. Ale najennou poslední dva dny v dubnu se to změnilo, událo se kale, sluníčko svítilo, jen víter nás sužoval a trochu moc flákal s prapórami, byl to takovej protiunej saplán muchlavej. Bylo obstojně přes vostatní májový svátky, ale furt je chladno. Po 9. máji taky byla bouřka a v Jablonci šnáplo do karáže, ušecho to lehlo popelem i s autišťetem. Karáž byla v oudolí a pak prej, že hrom rajtuje jen na vejškách. Tydle ušechny poudačky vo bouřce je jen culení a smolení. Arom si, jak je vidět nevybírá. Zmerzlici přišli akorát, jenže si to každej chlap protáh aspon vo dva dny a žofinku nechtěli nechat zatopit. Nebo měla mokrej topič. Stromy rozkvetly, tráva roste, ušecho se to tlačí na sjetlo boží, ale včeličky moc nemůžou na květy a to není kalý. Trá se ešte polepší. Jináč : studenej máj, v stodolách ráj.

N a r o z e n í n y .

5.května oslavila pí. Zdenka Hložková, rozená Hásková rodem z Vysokého v Horních Počernicích 75 let.

6.května oslavil p. Břetislav Podzimek 70 let.

7.května oslavila pí. Pavla Poloprutská v Domově důchodců v Rokytnici n. Jiz. 87 let.

14.května oslavila pí. Bohunka Škrabálková 91 let.

18.května oslavila pí. Terezie Večerníková 75 let.

29. května oslaví pí. Anna Drechslerová 75 let.

Přejeme hodně zdraví !

Ú m r t í .

- 2.května zemřel p.František Vrána ze Tříče, zaměstnanec St. statku, ve věku 82 let.
 2.května zemřel vysocký rodák p. Miloslav Vodseďálek z Vísky u Frýdlantu ve věku 57 let.
 3.května zemřela pí. Anna Žantová ve věku 78 let.
 4.května zemřel p. Václav Hladík ve věku 65 let.
 8.května zemřela v Praze pí. Marie Skrbková ve věku 74 let.
 9.května zemřel p. Vojtěch Pohanka ve věku 84 let.
 16.května zemřela pí. Marie Babcová ve věku 77 let.

Čest jejich památce !

Redakci zaslané použité i nepoužité rukopisy nejsou-li vyžádány zpět, ukládají se do archivu zpravodaje. Celoroční předplatné poštou 25.- Kčs. Odpovědná redaktorka Marie Doubalíková.
 Větrník vychází jednou za měsíc. Řídí redakční rada. Příspěvky zasílejte nejpozději do 15.kazdého měsíce do Vlastivědného muzea. Cena 1.- Kčs.